



Seminárna práca z Pojistnej ekonomiky

Téma: **ANALÝZA POMEROVÝCH UKAZATEĽOV**  
**POIŠŤOVNE**

Spracovali: Martin Compel  
Matej Mochnáč  
Pavel Fabián

Dátum prezentácie: 21. 11. 2005

V Brne dňa: 13. 11. 2005

# **OBSAH**

<b>1. ÚVOD.....</b>	<b>3</b>
<b>2. FINANČNÁ ANALÝZA.....</b>	<b>4</b>
2.1 SUBJEKTY FINANČNEJ ANALÝZY.....	4
2.2 TYPY FINANČNEJ ANALÝZY.....	4
2.3 UKAZATELE FINANČNEJ ANALÝZY.....	5
2.4 KLASIFIKÁCIA POMEROVÝCH UKAZATEĽOV.....	5
<b>3. FINANČNÁ ANALÝZA V PRÍPADE POISŤOVNÍ.....</b>	<b>6</b>
3.1 ODLIŠNOSŤ POISŤOVIEŇ OD FIRIEM.....	6
3.2 FINANČNÁ ANALÝZA POISŤOVNÍ.....	6
3.2.1 <i>Finančné zdravie poisťovne</i> .....	6
<b>4. POMEROVÉ UKAZATELE POISŤOVNE .....</b>	<b>7</b>
4.1 ZADĽŽENOSŤ .....	7
4.2 RENTABILITA.....	7
4.3 LIKVIDITA .....	8
4.4 OSTATNÉ VYBRANÉ UPRAVENÉ POMEROVÉ UKAZATELE V POISŤOVNÍCTVE .....	9
<b>6. POMEROVÉ UKAZATELE U VYBRANÝCH POISŤOVNÍ .....</b>	<b>11</b>
6.1 ANALÝZA UKAZATEĽOV RENTABILITY.....	11
6.2 ANALÝZA UKAZATEĽOV LIKVIDITY .....	13
6.3 GRAFY .....	15
<b>7. ZÁVER.....</b>	<b>17</b>
<b>8. POUŽITÁ LITERATÚRA .....</b>	<b>18</b>

# 1. ÚVOD

Finančná analýza sa zaoberá *posúdením finančnej situácie firmy* (v našom prípade poisťovne), či už v minulosti alebo v prítomnosti a *predpovedá* jej budúci finančný vývoj. Vo svojej podstate je hlavným cieľom finančnej analýzy firmy **včas identifikovať** akúkoľvek **slabosť** vo finančnom zdraví, ktorá by následne mohla viesť k vážnym či menej vážnym budúcim finančným problémom, a na strane druhej určiť jej **silnú stránku**, ktorú je možné v danej firme v budúcich rokoch *zužitkovať*.

Práve tento odhad budúceho vývoja ekonomických veličín alebo vytvorenie základne pre odhad možných zmien vo vývoji doterajších trendov sa vykonáva prostredníctvom **pomerových ukazateľov** finančnej analýzy, ktorých analýzou sa budeme zaoberať v tejto seminárnej práci.

Pomocou vzorcov a následných praktických ukážkových príkladov si tieto pomerové ukazatele postupne ukážeme a spoločne zistíme, že tieto ukazatele sa potom používajú pri vyhodnocovaní *úspešnosti* zvolenej firemnej stratégie v náväznosti na zmeny tržnej štruktúry, konkurenčnej pozície a celkovej ekonomickej situácie poisťovne. Tiež si charakterizujeme pojem „*finančné zdravie*“ podniku a uvidíme ako tento stav ovplyvňuje samotné podnikanie poisťovne.

Ďalším dôležitým cieľom bude odlišiť firemnú finančnú analýzu od tej v poisťovníctve a poukázať hlavne na *upravené* pomerové ukazatele využívané poisťovňami.

## 2. FINANČNÁ ANALÝZA

Finančná analýza je metóda, ktorá predstavuje významnú súčasť sústavy firemného riadenia. Základné údaje pre výpočet ukazateľov, ktoré poskytujú obraz o ekonomickom stave firmy, čerpá z účtovníctva. Práve na týchto ukazateľoch je potom založené rozhodnutie managementu o ďalšom vývoji firmy. Finančná analýza má kľúčové postavenie nielen pri hodnotení súčasného a predpovedaní budúceho vývoja firmy, ale aj celého odvetvia.

Medzi **hlavné úlohy finančnej analýzy** patrí:

- neustále *vyhodnocovať ekonomickú situáciu* firmy, ktorá je výsledkom pôsobenia ekonomických i neekonomických faktorov, a to na základe finančných ukazateľov,
- pomocou pomerových ukazateľov finančnej analýzy *odhadovať budúci vývoj* jednotlivých ekonomických veličín, alebo aspoň vytvoriť akúsi základňu pre odhad potenciálnych zmien vo vývoji doterajších trendov,
- *využiť ukazatele úspechu*, vychádzajúce z finančnej analýzy, pri vyhodnocovaní úspešnosti zvolenej firemnej stratégie v náväznosti na zmeny tržnej štruktúry, konkurenčnej pozície a celkovej ekonomickej situácie vo firme.

### 2.1 Subjekty finančnej analýzy

Je veľmi dôležité, **kto** finančnú analýzu spracováva a **pre koho** je určená. Užívateľov finančnej analýzy je síce strašne veľa a informačné potreby každého z nich sa líšia, ale všetci sa orientujú na zistenie základných charakteristík hospodárskej a finančnej situácie firmy. Do tejto skupiny patria investori, manažéri, obchodní partneri, banky a ich veritelia, štát, štátne orgány, ale aj analytici, daňoví poradcovia, burzovní makléri, novinári, univerzity a v konečnom dôsledku aj široká verejnosť.

Keďže naša práca sa však týka hlavne poisťovnej oblasti, tak tu sa finančnou analýzou zaoberajú hlavne **dozorčie orgány v poisťovníctve** v rámci plnenia svojich funkcií, pričom sa vo väčšine prípadov opierajú o ročnú uzávierku, správu auditora a rôzne hlásenia či štatistiky poisťovní. **Hlavným cieľom** takejto analýzy je **posúdiť schopnosť poisťovní trvale plniť svoje záväzky**.

Podľa toho, kto danú finančnú analýzu spracováva, poznáme finančnú analýzu **internú** a **externú**. *Internú* (finančnú vnútropodnikovú) analýzu používajú poisťovne ako nástroj plánovania, kontroly a riadenia, a je, narozdiel od externej analýzy, doplnená radom ďalších ukazateľov. *Externá* analýza je určená pre akcionárov, dozorčie orgány, zákazníkov, potenciálnych investorov a čerpá zo zverejňovaných údajov (tj. z ročnej uzávierky).

### 2.2 Typy finančnej analýzy

V tomto prípade rozlišujeme fundamentálnu a technickú analýzu.

#### Fundamentálna analýza

Rozbory sú založené na rozsiahlych znalostiach vzájomných súvislostí medzi ekonomickými a mimoekonomickými javmi. Tento typ využíva *skúsenosti* odborníkov, ich *subjektívne odhady* pre situácie a trendy. Aj keď sa táto analýza opiera o veľké množstvo informácií, spracováva údaje skor **kvalitatívne** a aj keď už využije kvantitívne informácie, vyvodzuje svoje závery bez použitia algoritimizovaných postupov.

### Technická analýza

Používa matematické, matematicko-štatistické a ďalšie algoritmizované metódy ku **kvantitatívnemu** spracovaniu dát s následným (kvalitatívnym) ekonomickým posúdením výsledkov.

Mohli by sme argumentovať rovnako pre a proti jednému ako druhému typu finančnej analýzy. Ak by sme uprednostňovali fundamentálnu analýzu, poukazovali by sme na *nespolahlivosť* matematických a štatistických prognóz, hlavne pokiaľ sa pohybujeme v oblasti kapitálových trhov. Na druhej strane zase matematické metódy, využívané v technickej analýze, už zaznamenali mnoho úspechov v ekonómii predovšetkým v spojení s počítačovou technikou. V praxi však nebýva nejaký extrémny rozpor medzi oboma typmi finančnej analýzy, pretože väčšina analytikov využíva pri svojich rozboroch nástroje technickej analýzy, ktoré nemožno použiť bez fundamentálnych znalostí a akéhosi citu pre daný problém.

### **2.3 Ukazatele finančnej analýzy**

Základné členenie vychádza z rozdelenia ukazateľov na *intenzívne* (charakterizujú mieru, v akej sú extenzívne ukazatele podnikom využívané a s akou intenzitou či rýchlosťou sa menia) a *extenzívne* (sú nositeľmi informácií o rozsahu, predstavujú kvantitu v ich prirodzených jednotkách, akými sú napr. t, km, ha apod.)

#### **a) stavové ukazatele**

Predstavujú ich položky rozvahy (aktíva a pasíva), ktoré vypovedajú o stave majetku a jeho zdrojov k určitému okamžiku.

#### **b) rozdielové ukazatele**

Existujú rozne typy rozdielových ukazateľov. Z nich sa najčastejšie využíva *čistý pracovný kapitál (NWC)*.

#### **c) tokové ukazatele**

Informujú o zmene extenzívnych ukazateľov, ku ktorej došlo za určité obdobie. Patrí k nim napr. *cash flow* (rozdiel medzi stavom peňažných prostriedkov a ďalších pohotových prostriedkov v okamžiku  $t_1$  oproti okamžiku  $t_2$ ).

#### **d) pomerové ukazatele**

Sú to intenzívne ukazatele a predstavujú podiely dvoch stavových, event. tokových ukazateľov. Vyjadrujú vzťah medzi dvoma položkami účtovných výkazov, medzi ktorými existujú určité súvislosti. Majú prevažne pravdepodobnostný charakter.

### **2.4 Klasifikácia pomerových ukazateľov**

- a) **Ukazateľ rentability** - pomer celkového zisku s výškou podnikateľských zdrojov, ktoré boli použité k jeho dosiahnutiu.
- b) **Ukazateľ likvidity** - posúdenie schopnosti firmy hradiť svoje záväzky. V podmienkach tržnej ekonomiky predstavuje tiež jednu zo základných podmienok existencie firmy.
- c) **Ukazateľ aktivity** - schopnosť využívania jednotlivých majetkových častí podnikania. Hovorí nám, koľkokrát se obráti určitý druh majetku za stanovený časový interval.
- d) **Ukazateľ štruktúry kapitálu (zadĺženosti)** - informuje o štruktúre zdrojov používaných k financovaniu firmy. Predstavujú schopnosti firmy prilákať investorov, s cieľom dosiahnuť čo najnižšie ceny za užitie cudzieho kapitálu.

## 3. FINANČNÁ ANALÝZA V PRÍPADE POISŤOVNÍ

### 3.1 Odlišnosť poisťovien od firiem

Doteraz sme stručne charakterizovali všeobecnú finančnú analýzu firmy. Ak si kladieme otázku, v čom spočíva *základný rozdiel, základná odlišnosť* finančnej analýzy akejkoľvek firmy od finančnej analýzy poisťovní, tak odpoveďou nám budú rozdielne **priority pri plnení úloh a dosahovaní cieľov**. Každá poisťovňa by si mala stanoviť prioritnú úlohu *zmierniť či úplne eliminovať nepriaznivé dôsledky spôsobené náhodnými udalosťami*, inými slovami „poskytnúť pomocnú ruku človeku v núdzi“ a *až sekundárnym cieľom by malo byť dosiahnutie zisku*, ako je tomu v prípade firiem. Z ekonomického hľadiska to vlastne znamená vytvárať z príspevkov záujemcov o poistenie **rezervy**, ktoré potom slúžia k úhrade potrieb alebo náhrade škod, ktoré poisteným vzniknú z náhodných udalostí.

Špecifickosť poisťovníctva je daná tiež tým, že väčšina firiem mimo poisťovníctva môže obvykle odhadovať svoje náklady pomerne presne pred stanovením cien produktov. Poisťovne naopak ale musia stanoviť ceny napriek tomu, že nepoznajú presne náklady spojené s nimi poskytovanými službami.

Ďalší rozdiel oproti iným firmám spočíva v tom, že poisťovňa musí zvládnuť management nielen portfólia poisťiek (tj. poisťný kmeň), ale aj investičného portfólia.

### 3.2 Finančná analýza poisťovní

*Hlavným cieľom finančnej analýzy v poisťovníctve* je identifikovať akúkoľvek **slabosť** vo finančnom zdraví, ktorá by mohla viesť k budúcim finančným problémom, a taktiež určiť **silnú stránku**, ktorá môže byť zúžitkovaná v danej firme v budúcnosti.

#### 3.2.1 Finančné zdravie poisťovne

Na tomto mieste uznávame za vhodné charakterizovať si aspoň okrajovo pojem *finančné zdravie*.

Finančné zdravie poisťovne je *prehľad o finančnej situácii a finančných súvislostiach jej hospodárenia*. Inými slovami ide o výsledok posúdenia všetkých dostupných informácií o poisťovni a iných okolnosti súvisiacimi s fungovaním poisťovne. Na finančnom zdraví poisťovne sa podieľa celá rada faktorov, ktoré môžu mať či už pozitívny alebo negatívny vplyv. Tieto faktory sa poisťovne snažia eliminovať tak, aby ich výsledná finančná situácia bola čo najpriaznivejšia.

Dobré finančné zdravie je výsledkom *dlhodobej ekonomickej prosperity* komerčnej poisťovne.

Základným nástrojom finančnej analýzy v poisťovníctve sú teda *pomerové finančné ukazatele*, ktoré nám môžu poskytnúť odpovede na radu otázok týkajúcich sa finančného zdravia, ako napr.:

- Je poisťovňa likvidná?
- Vytvára management dostatočný zisk z aktív?
- Aká je kvalita investícií a ich zhodnotenie?
- Majú akcionári a klienti odpovedajúci výnos z nimi vložených investícií?

No a práve pre posúdenie tohto finančného zdravia poisťovne, sa využíva finančná analýza. Dokonalá znalosť finančnej situácie je nevyhnutným predpokladom pre voľbu správnej stratégie každej poisťovne. Na základe finančnej analýzy sa môže vedenie poisťovne vyvarovať chybám pri zaobchádzaní a umiestňovaní zverených prostriedkov, pri tvorbe výšky rezerv a podniknúť kroky vedúce k upevneniu finančného zdravia.

## 4. POMEROVÉ UKAZATELE POISŤOVNE

Určite nebude chybou tvrdiť, že pre finančnú analýzu poisťovníen sa dajú použiť rovnaké pomerové ukazatele ako pre analýzu finančného zdravia akejkoľvek inej firmy. Hovoríme o ukazateľoch zadĺženosti, ziskovosti (rentability), likvidity a aktivity. Niektoré z nich však **len do určitej miery**. Unikátny charakter poisťovacích operácií si však **vyžaduje určité modifikácie**.

### 4.1 ZADĽŽENOSŤ

**Pomer cudzích zdrojov k určitému druhu kapitálu** (kapitál, aktíva). Čím je väčšia, tým väčšie riziko, že záväzky nebudú mať byť včas splatené.

### 4.2 RENTABILITA

Je vlastne merítkom *schopnosti poisťovne vytvárať nové zdroje, dosahovať zisk použitím investovaného kapitálu*. Ukazatele rentability sa používajú pre hodnotenie a komplexné posúdenie celkovej efektívnosti poisťovne. Pomocou nich sa vyjadruje *intenzita využívania, reprodukcie a zhodnotenia kapitálu vloženého do podniku*.

Všeobecne sa rentabilita definuje ako **pomer zisku k vloženému kapitálu**. Termín „vložený kapitál“ sa pritom používa v niekoľkých rôznych významoch. Podľa toho, aký význam je v konkrétnom prípade tomuto pojmu priradený, rozlišujeme ukazatele rentability:

#### a) Rentabilita celkového kapitálu (Return On Assets – ROA)

- vyjadruje *celkovú efektívnosť* poisťovne – **produkčnú silu**

- výpočet dvoma spôsobmi: 1. spôsob: - do čitateľa sa dosadí čiastka zisku pred zdanením a úrokmi platenými z cudzieho kapitálu (v tomto prípade meria hrubú produkčnú silu)

$$RCK = ZUD/CA$$

pričom RCK..... rentabilita celkového kapitálu  
ZUD..... zisk pred úrokmi a daňami  
CA..... celkové aktíva

2.spôsob: - tu sa dáva do pomeru zisk po zdanení a zdanených úrokoch k celkovým aktívam (táto konštrukcia ukazateľa umožňuje zrovnateľnosť rentability celkového kapitálu v podniku s rôznym podielom cudzích zdrojov vo finančnej štruktúre)

$$RCK = Z+U*(1-d) / CA$$

kde RCK..... rentabilita celkového kapitálu  
Z..... zisk po zdanení  
U..... úrok  
d..... daňová sadzba dane z príjmov  
CA..... celkové aktíva

## b) Rentabilita vlastného kapitálu ( Return On Equity – ROE)

- týmto ukazateľom je vyjadrená *výnosnosť kapitálu* vloženého akcionármi.
- je definovaný ako pomer čistého zisku a vlastného kapitálu

$$RVK = Z / VK$$

pričom RVK..... rentabilita vlastného kapitálu  
Z..... zisk po zdanení  
VK..... vlastný kapitál

- táto miera zisku na jednotku investícií obyčajných kmeňových akcionárov je ukazateľ, podľa ktorého môžu investori zistiť, či je ich kapitál reprodukovaný s náležitou intenzitou zodpovedajúcou riziku investície.

## 4.3 LIKVIDITA

Schopnosť firiem premeniť majetok na prostriedky, ktoré môžu byť využité na úhradu záväzkov, resp. momentálna schopnosť uhradiť splatné záväzky. Základnými ukazateľmi, ktoré patria do tejto skupiny, sú **ukazatele bežnej, pohotovej a okamžitej likvidity**. Pre výpočet týchto jednotlivých ukazateľov sa vyžaduje nevyhnutná znalosť hodnoty krátkodobých záväzkov.

Likviditu v komerčných poisťovniach možme sledovať v nasledujúcich polohách:

### Okamžitá likvidita (likvidita I. stupňa):

- pomer medzi likvidnými prostriedkami prvého stupňa voči krátkodobým záväzkom splatným okamžite.

$$L_I = L_{PI} / ZV_K \geq 1$$

$L_I$ ..... okamžitá likvidita

$L_{PI}$ ..... likvidné prostriedky prvého stupňa (peňažná hotovosť, ceniny, cenné papiere, vklady v bankách bez výpovednej lehoty)

$ZV_K$ ..... krátkodobé záväzky:

- voči veriteľom (dodávky materiálu, služieb)
- voči bankám, veriteľom a majiteľom dlhopisov
- voči zamestnancom (mzdy, sociálne a zdravotné poistenie)
- voči správcom daní
- voči majiteľom podnikateľského subjektu (dividendy)

V prípade, že likvidita **dosiahne hodnoty 1**, znamená to, že podnikateľský subjekt je schopný v každom okamžiku uhradiť svoje krátkodobé záväzky.

V opačnom prípade, tj. keď okamžitá likvidita **presiahne hodnotu 1**, potom má podnikateľský subjekt prebytok voľných peňažných prostriedkov.

### Pohotová likvidita (likvidita II. stupňa)

- predstavuje pomer medzi likvidnými prostriedkami druhého stupňa ku krátkodobým záväzkom.

- zároveň predstavuje možnosť, že podnikateľský subjekt **nemusí** byť schopný okamžite uhradiť svoje záväzky, ale v priebehu troch mesiacov bude schopný získať dostatok peňažných prostriedkov



$$L_{II} = L_{P2}/ZV_K \geq 1$$

$L_{II}$ .....pohotová likvidita

$L_{P2}$ .....likvidné prostriedky druhého stupňa (peňažná hotovosť, ceniny, CP, vklady v bankách bez výpovednej lehoty) a krátkodobé pohľadávky

$ZV_K$ .....krátkodobé záväzky

### **Celková likvidita (likvidita III. stupňa)**

- predstavuje pomer medzi likvidnými prostriedkami tretieho stupňa ku krátkodobým záväzkom.

$$L_{III} = L_{P3}/ZV_K$$

$L_{III}$ .....pohotová likvidita

$L_{P3}$ .....likvidné prostriedky tretieho stupňa predstavujú súhrn obežných aktív (likvidných prostriedkov II. stupňa a zásob)

$ZV_K$ .....krátkodobé záväzky

Prijateľná likvidita tretieho stupňa by mala dosahovať hodnoty **2**, teda hodnota obežných aktív by mala predstavovať dvojnásobok krátkodobých záväzkov.

## **4.4 Ostatné vybrané upravené pomerové ukazatele v poisťovníctve**

Ako sme už uviedli vyššie, niektoré upravené pomerové ukazatele finančnej analýzy je možné využiť len v *obmedzenej a modifikovanej forme*. Špecifikum poisťovníctva spočíva tiež v tom, že životné poistenie a neživotné poistenie majú svoje vlastné charakteristické prvky, či už v oblasti upisovania, tak i v odškodňovaní (aj v zdanení), v tvorbe i použití technických rezerv, čo v EU viedlo až k oddeleniu ich činnosti a k samostatnej existencii životných a neživotných poisťovní.

Práve z toho dôvodu sú nižšie uvedené ukazatele v zásade **použiteľné iba pre neživotné poisťovne** a orientačne pre univerzálne poisťovne s prevahou neživotného poistenia.

Existuje veľa týchto ukazateľov, my však uvádzame len tieto:

**A.**

$$\frac{\text{Predpísané poistné netto}}{\text{Upravený vlastný kapitál}}$$

Tento ukazateľ pomeruje **celkové riziko** upisovania príslušnej spoločnosti vo vzťahu k jej **kapitálovej vybavenosti**. Upravený vlastný kapitál sa počíta štandardne, napr. odpočtom nesplateného základného kapitálu od celkového vlastného kapitálu. Štandard môže byť v roznych krajinách i firmách stanovený rôznym spôsobom.

Inými slovami, čím vyššia je hodnota ukazateľa, tým väčšie je vystavenie sa riziku pre spoločnosť vo vzťahu k vlastnému kapitálu. Zložitosť v aplikácii tohto ukazateľa pramení z použitia „netto poistného“ ako aproximácie pre „vystavenie sa rizikám“. Počas obdobia rýchlych zmien sadzieb sa budú výrazne meniť aj výsledky testu. *Čím vyššia úroveň ukazateľa,*

tým väčšie riziko.

$$\text{B.} \quad \frac{\text{Predpísané poistné netto za bežný rok}}{\text{Predpísané poistné netto za predchádzajúci rok}}$$

Rýchly rast netto poistného prirodzene vyžaduje väčšie kapitálové krytie než pomalý rast. Nové poisťovne by rady ukázali vyššie tempo rastu už v počiatočných rokoch. To možno akceptovať za predpokladu, že ich kapitálová základňa je dostatočná. Je nutné ale vziať v úvahu, že rýchle zmeny môžu tiež rezultovať z fúzií, zmien v ponuke produktov či zo zmien v zaistení. Na nových poistných trhoch je nutné tento ukazateľ chápať ako okrajový.

$$\text{C.} \quad \frac{\text{Pohľadávky z poistenia}}{\text{Upravené aktíva}}$$

Upravené aktíva sa používajú ako určitý štandard tak, že napríklad ratingová agentúra ohodnotí aktíva a vynechá tie, ktoré nespĺňujú kritérium likvidity. Tento ukazateľ pomeruje **pohľadávky k celkovým aktívam**. Je dôležitý ako z hľadiska maximalizácie výnosu investícií, tak i z hľadiska riadenia úverov.

$$\text{D.} \quad \frac{\text{Technické rezervy}}{\text{Upravené likvidné aktíva}}$$

Tento ukazateľ hľadá **ocenenie adekvátnosti likvidity spoločnosti k jej technicko-poistným záväzkom**. Likvidné aktíva sú definované ako *kapitálové podiely* v cudzích firmách, *dlhopisy* a *hotovosť*, a to, pokiaľ sa dá, v tržnej hodnote. Cieľom testu je preskúmať **schopnosť spoločnosti rýchlo reagovať na potrebu hotovosti**.

$$\text{E.} \quad \frac{\text{Záväzky}}{\text{Upravené likvidné aktíva}}$$

Toto je pomerne široké pomerenie **schopnosti** spoločnosti uspokojiť finančné požiadavky, ktoré na ňu môžu byť uplatnené. Môže poskytnúť aj istý náznak situácii pre poistených, v prípade že sa likvidácia spoločnosti stane nevyhnutnou.

$$\text{F.} \quad \frac{\text{Technické rezervy}}{\text{Predpísané poistné netto}}$$

Ukazuje približne **adekvátnosť technických rezerv**. Je tu ale potreba vedieť skladbu poistných produktov danej spoločnosti.

$$\text{G.} \quad \frac{\text{Upravený vlastný kapitál}}{\text{Netto zaslúžené poistné}}$$

Ukazateľ vyjadruje **vlastnú kapitálovú vybavenosť**. Býva označovaný ako „*solvency ratio*“. Čím je jeho hodnota vyššia, tým viac „bezpečnostného“ kapitálu je k dispozícii, aby bolo možné čeliť negatívnym dopadom v obchode. Vlastný kapitál môže byť definovaný v účtovných alebo tržných hodnotách.

## 6. POMEROVÉ UKAZATELE U VYBRANÝCH POISŤOVNÍ

V praktickej časti sme sa rozhodli načrtnúť spôsob výpočtu pomerových ukazateľov u konkrétnych poisťovní. Zámerne sme vybrali práve dvojicu **Kooperativa, poisťovňa a.s** a **Allianz, poisťovňa a.s.**. A to práve preto, že sa navzájom markantne odlišujú v podiele na trhu v rámci ČR a tiež v počte zamestnancov, či v dĺžke pôsobenia na poisťovním trhu v rámci vymedzeného územia.

Údaje pre výpočet sme získali z výročných správ oboch poisťovní. Pokúsili sme sa zamerať jak na vývoj finančného zdravia samotných poisťovní, tak na ich vzájomný kontrast vývoja ukazateľov.

### 6.1 Analýza ukazateľov rentability

Tabuľka č.1: Položky potrebné k výpočtom rentability u Kooperativy a.s.

KOOPERATIVA v tis. Kč	2004	2003	2002
ZUD - zisk pred úrokmi a daňami	784 332	690 572	401 001
Z - zisk po zdanení	490 288	448 195	262 762
U - úrok z bankového úveru	poj. nesplácala úver v tomto období		
d - sadzba dane z príjmu	28%	31%	31%
CA - celkové aktíva	30 630 181	23 455 437	16 309 587
VK - vlastný kapitál	4 315 313	2 611 855	2 240 716
T - tržby	5 342 268	4 241 584	10 397 830

Pramen: Výročná zpráva Kooperativy a.s. z roku 2004 a vlastná konštrukcia

Tabuľka č.2: Položky potrebné k výpočtom rentability u Allianz a.s.

ALLIANZ v tis. Kč	2004	2003	2002
ZUD - zisk pred úrokmi a daňami	908 215	448 071	-274 777
Z - zisk po zdanení	648 400	236 739	-376 475
U - úrok z bankového úveru	poj. nesplácala úver v tomto období		
d - sadzba dane z príjmu	28%	31%	31%
CA - celkové aktíva	14 419 417	12 405 059	11 294 692
VK - vlastný kapitál	2 227 817	1 530 690	1 432 829
T - tržby	6 043 702	5 293 129	4 699 939

Pramen: Výročná zpráva Allianz a.s. z roku 2004 a vlastná konštrukcia

ZUD - je súčet hospodárskeho výsledku po zdanení, dane príjmu z bežnej činnosti, hospodárskeho výsledku z mimoriadnej činnosti (podľa výsledovky zverejnenej vo výročných správach poisťovní z rokov 2003-2004) a úroku z bankového úveru, ktorý nebol vo výročných správach uvedený

Z - hospodársky výsledok za účtne obdobie podľa výsledovky

U - z bankového úveru podľa rozvahy bol stanovený úrok podľa odhadnutej úrokovej sadzby

d - daňová sadzba dane z príjmu platná podľa zákona v jednotlivých rokoch

CA - celkové aktíva podľa rozvahy

VK - základný kapitál a fondy podľa rozvahy

T - zaslúžené poisťné očistené v životnom a neživotnom pojištení podľa výsledovky

Po zistení a odvodení základných ukazateľov potrebných pre následné ďalšie výpočty pomerových ukazateľov, sme ich dosadili do vzorcov a dostali nasledujúce výsledky.

Je zaujímavé, že Allianz a.s. bola v prvom období ešte v strate a o dva roky neskôr, už v hospodárskom výsledku resp. výške zisku predbehla konkurečnú poisťovnu. Pre zaujímavosť, obe poisťovne vznikli k 1.1.1993. Kríza z pred štyroch rokov môže byť tiež dôsledkom nedobrého finančného zdravia. Samozrejme je to len jeden z mnoha faktorov.

RCK <sub>1</sub>	Hrubá produkčná sila
RCK <sub>2</sub>	Rentabilita celkového kapitálu

**Tabuľka č.3:Vypočítané hodnoty pomerových ukazateľov u Kooperatívy a.s.**

KOOP	v %	2004	2003	2002
RCK <sub>1</sub>	ZUD/CA	2,56	2,94	2,46
RCK <sub>2</sub>	(Z+U*(1-d))/CA	1,60	1,91	1,61
RVK	Z/VK	11,36	17,16	11,73
Zisková marža	ZUD/T	14,68	16,28	3,86
Zisková marža	(Z+U*(1-d))/T	9,18	10,57	2,53
Obrat celkových aktiv	T/CA	17,44	18,08	63,75
Zisková marža	Z/T	9,18	10,57	2,53
Finančná páka	CA/VK	709,80	898,04	727,87

Pramen: vlastní zpracování

**Tabuľka č.4:Vypočítané hodnoty pomerových ukazateľov u Allianz a.s.**

ALLIANZ	v %	2004	2003	2002
RCK <sub>1</sub>	ZUD/CA	6,30	3,61	-2,43
RCK <sub>2</sub>	(Z+U*(1-d))/CA	4,50	1,91	-3,33
RVK	Z/VK	29,10	15,47	-26,27
Zisková marža	ZUD/T	15,03	8,47	-5,85
Zisková marža	(Z+U*(1-d))/T	10,73	4,47	-8,01
Obrat celkových aktiv	T/CA	41,91	42,67	41,61
Zisková marža	Z/T	10,73	4,47	-8,01
Finančná páka	CA/VK	647,24	810,42	788,28

Pramen: vlastní zpracování

Rôzne kombinácie ziskovej marže sme dostali pyramidovým rozkladom rentability celkového kapitálu.

Zisková marža má u Allianz a.s. stúpajúcu tendenciu, ale i Kooperatíva po prudkom vzostupe nezaznamenala výraznejší pokles.

Ukazateľ rentability vlastného kapitálu by mal byť tak veľký, aby pokryl obvyklú výnosovú mieru a rizikovú prémie. Jeho hodnota by nemala byť nižšia, prípadne i rovnaká, ako výnosnosť cenných papierov garantovaných štátom. Ak zanedbáme nepriaznivú situáciu u Allianz v prvom sledovanom období, tak obe poisťovne zaznamenali dobrú rentabilitu vlastného kapitálu.

Poisťovne úspešne a efektívne využili cudzie zdroje. Táto informácia je relevantná najmä pre investorov.

## 6.2 Analýza ukazateľov likvidity

Nasledujúca tabuľka naväzuje na vyššie uvedený teoretický základ a obsahuje všetky položky potrebné pre výpočet likvidity a výpočty krátkodobých záväzkov ( $ZV_K$ ) a likvidných prostriedkov ( $L_P$ ). Prameňom boli opäť výročné správy oboch poisťovní, kde nie je zrejmé, ktoré záväzky sú krátkodobé a ktoré dlhodobé. Z toho dôvodu ich v našej práci všetky považujeme za krátkodobé.

**Tabuľka č.5: Položky potrebné k výpočtom likvidity u Kooperatívy a.s.**

<b>KOOPERATIVA v tis.Kč</b>	<b>2004</b>	<b>2003</b>	<b>2002</b>
Záväzky	3 588 344	4 964 514	1 911 558
Bankové úvery			
<b>ZV<sub>K</sub></b>	<b>3 588 344</b>	<b>4 964 514</b>	<b>1 911 558</b>
Pokladňa a iné pokladné hodnoty			
Bežné účty	113 328	4 286 121	139 085
Cenné papiere s pevným výnosom	15 706 266	9 619 112	8 152 939
Cenné papiere s premenlivým výnosom	2 082 988	714 760	665 807
<b>L<sub>P1</sub></b>	<b>17 902 582</b>	<b>14 619 993</b>	<b>8 957 831</b>
Pohľadávky	2 360 767	1 775 555	2 161 347
<b>L<sub>P2</sub>=L<sub>P1</sub> + pohľadávky</b>	<b>20 263 349</b>	<b>16 395 548</b>	<b>11 119 178</b>
Finančné umiestnenie v podnikoch tretích osôb a ostatné dlhodobé pohľadávky	520 889	491 642	481 300
Majetkové účasti v podnikoch s rozhodujúcim vplyvom	266 875	248 006	252 705
Majetkové účasti v podnikoch s podstatným vplyvom	242 623	234 079	218 273
Obligácie a ostatné dlhopisy, pôžičky - podniky s rozhodujúcim vplyvom	11 391	9 557	10 322
Ostatné majetkové účasti a ostatné dlhodobé pohľadávky			
Iné finančné umiestnenie	21 903 320	13 377 150	10 283 286
Fin.umiestnenie v investičných spoločnostiach a investičných fondoch			
Fin.umiestnenie v združeníach s právnou subjektivitou			
Hypotekárne pôžičky			
Ostatné pôžičky			
Depozitá u bánk	4 050 294	3 043 278	1 318 431
Ostatné finančné umiestnenie	63 772		146 109
<b>L<sub>P3</sub>=L<sub>P2</sub>+obežné aktiva</b>	<b>47 322 513</b>	<b>33 799 260</b>	<b>23 829 604</b>

**Tabuľka č.6: Výpočet ukazateľov likvidity u Kooperatíva a.s.**

<b>KOOP</b>		<b>Doporučené</b>	<b>2004</b>	<b>2003</b>	<b>2002</b>
Okamžitá likvidita	$L_1 = L_{P1}/ZV_K$	1	4,99	2,94	4,69
Pohotová likvidita	$L_2 = L_{P2}/ZV_K$	1	5,65	3,30	5,82
Celková likvidita	$L_3 = L_{P3}/ZV_K$	2	13,19	6,81	12,47

**Tabuľka č.7: Položky potrebné k výpočtom likvidity u Allianz a.s.**

<b>ALLIANZ v tis.Kč</b>	<b>2004</b>	<b>2003</b>	<b>2002</b>
Závazky	1 001 331	1 330 949	1 406 081
Bankové úvery			
<b>ZV<sub>K</sub></b>	<b>1 001 331</b>	<b>1 330 949</b>	<b>1 406 081</b>
Pokladňa a iné pokladné hodnoty			
Bežné účty	77 439	72 654	189 029
Cenné papiere s pevným výnosom	11 409 030	9 272 180	7 127 708
Cenné papiere s premenlivým výnosom	164 147	161 151	145 730
<b>L<sub>P1</sub></b>	<b>11 650 616</b>	<b>9 505 985</b>	<b>7 462 467</b>
Pohľadávky	987 171	1 203 497	908 418
<b>L<sub>P2</sub>=L<sub>P1</sub> + pohľadávky</b>	<b>12 637 787</b>	<b>10 709 482</b>	<b>8 370 885</b>
Finančné umiestnenie v podnikoch tretích osôb a ostatné dlhodobé pohľadávky	183 607	183 607	183 607
Majetkové účasti v podnikoch s rozhodujúcim vplyvom	183 607	183 607	183 607
Majetkové účasti v podnikoch s podstatným vplyvom			
Obligácie a ostatné dlhopisy, pôžičky - podniky s rozhodujúcim vplyvom			
Ostatné majetkové účasti a ostatné dlhodobé pohľadávky			
Jiné finančné umiestnenie	12 243 239	10 205 869	8 851 792
Fin.umiestnenie v investičných spoločnostiach a investičných fondoch			
Fin.umiestnenie v združeniach s právnou subjektivitou			
Hypotekárne pôžičky			
Ostatné pôžičky	21 158	49 421	50 301
Depozitá u bánk	644 158	721 165	1 527 890
Ostatné finančné umiestnenie	4 746	1 952	163
<b>L<sub>P3</sub>=L<sub>P2</sub>+obežné aktíva</b>	<b>25 918 302</b>	<b>22 055 103</b>	<b>19 168 245</b>

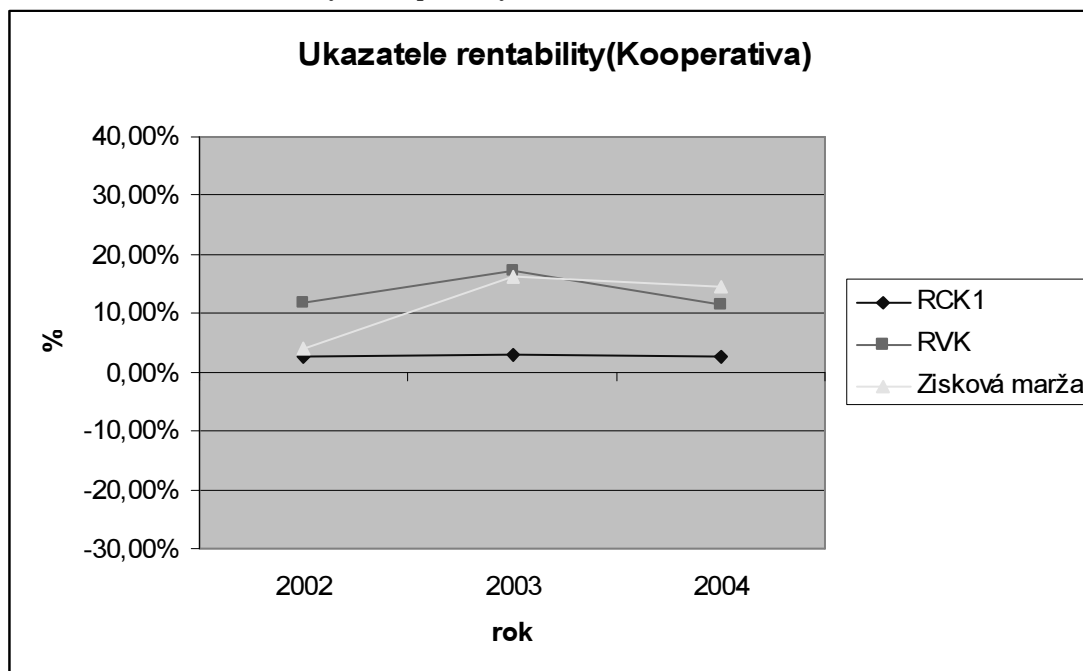
**Tabuľka č.8: Výpočet ukazateľov likvidity u Allianz a.s.**

<b>ALLIANZ</b>	<b>Doporučené</b>	<b>2004</b>	<b>2003</b>	<b>2002</b>
Okamžitá likvidita $L_1 = L_{P1}/ZV_K$	1	11,64	7,14	5,31
Pohotová likvidita $L_2 = L_{P2}/ZV_K$	1	12,62	8,05	5,95
Celková likvidita $L_3 = L_{P3}/ZV_K$	2	25,88	16,57	13,63

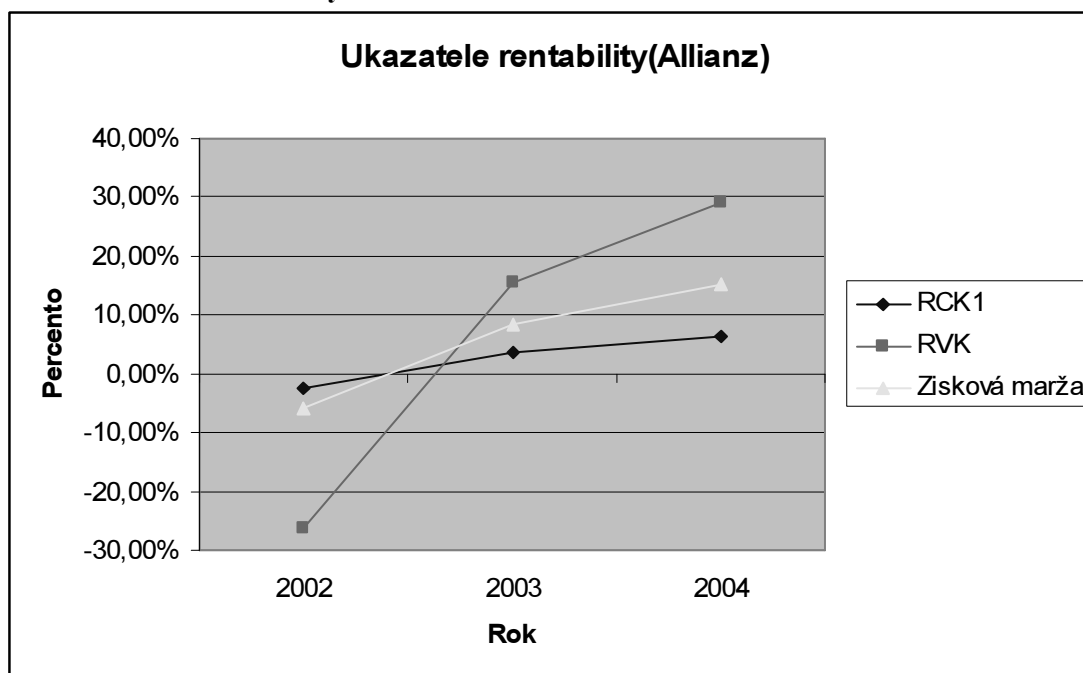
Jako môžeme vidieť z vypočítaných údajov tj. každý ukazateľ resp. každý stupeň likvidity nadobúda vyššiu hodnotu ako je doporučené. To svedčí o tom, že obe poisťovne majú vysokú platobnú schopnosť a teda majú prebytok volných peňažných prostriedkov.

## 6.3 GRAFY

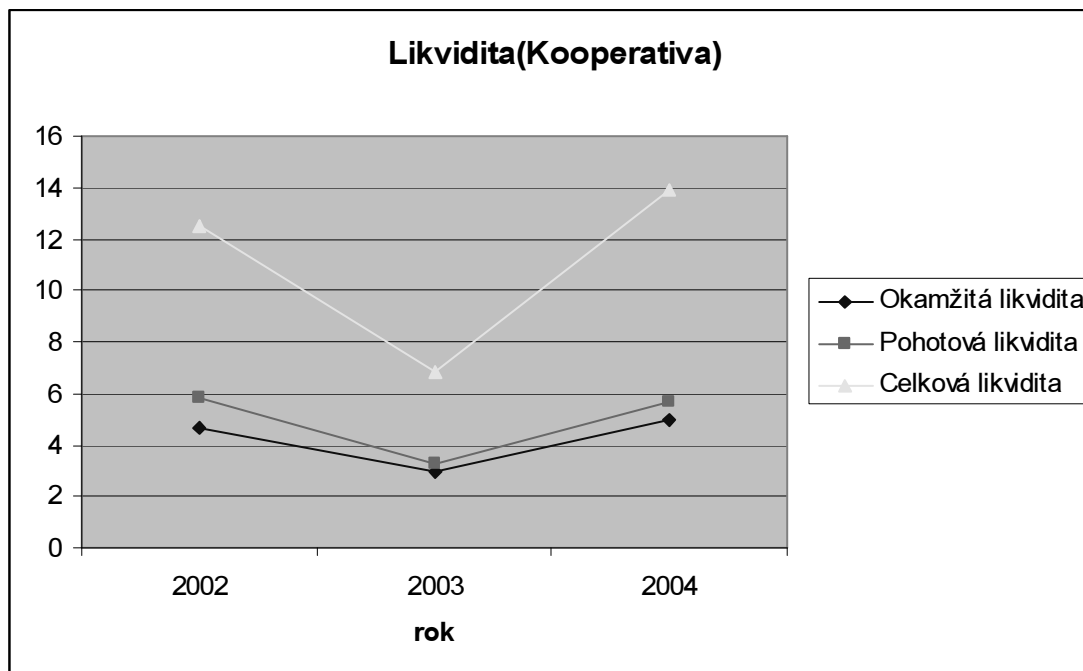
Graf č.1: Ukazatele rentability u Kooperativy a.s.



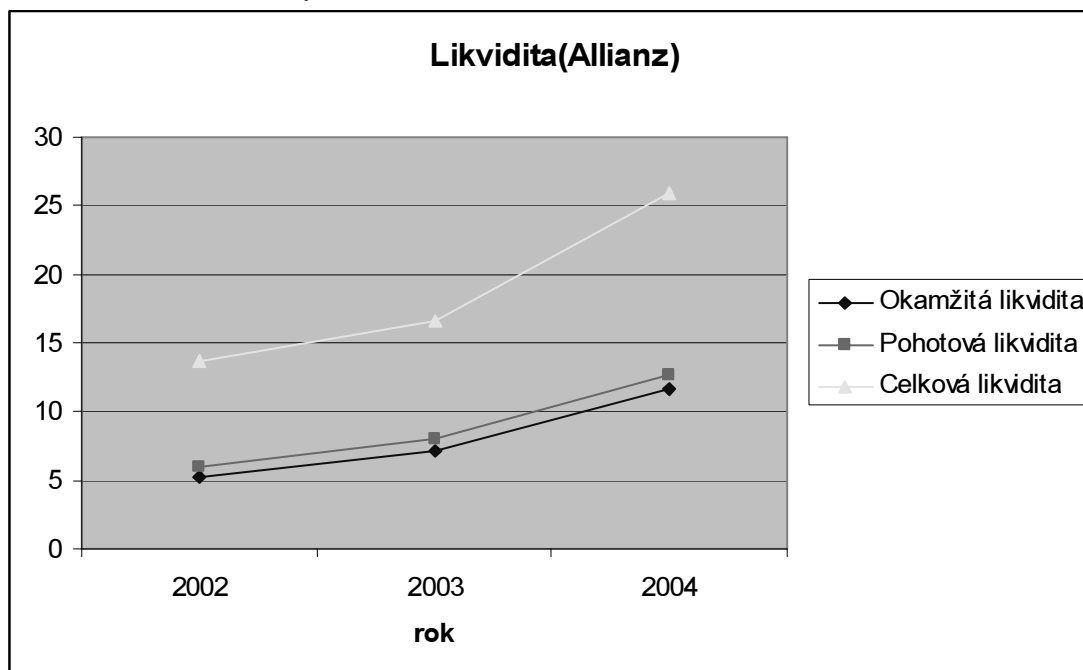
Graf č.2: Ukazatele rentability u Allianz a.s.



Graf č.3: Ukazatele likvidity u Kooperativy a.s.



Graf č.4: Ukazatele likvidity u Allianz a.s.





## **7. ZÁVER**

Pomerové ukazatele poisťovní a ich význam sa relatívne nelýši od významu rovnakých ukazateľov v i nom type podniku či firmy.

Podstatné však je, že všetky ukazatele spolu úzko súvisia a stav finančného zdravia poisťovní sa odzrkadľuje súčasne na väčšine z nich.

V práci sme sa pokúsili načrtnúť postup výpočtu pomerových ukazateľov z verejne prístupných údajov tj. výročných správ poisťovní. Podobným spôsobom si môže každý investor, či potencionálny zákazník zistiť stav finančného zdravia, a teda i úspešnosti danej poisťovní.

A preto je v záujme každej poisťovne, aby sa z nepriaznivou situáciou čím skôr vypořádali a preukazovali sa len pozitívnymi výsledkami.

## **8. POUŽITÁ LITERATÚRA**

### Odborná literatura

- [1] ČEJKOVÁ, V., NEČAS, S., ŘEZÁČ, F.: *Pojistná ekonomika*. 1.vyd. MU Brno; 2003. 145 stran. ISBN 80-210-32-88-X
- [2] SMĚJOVÁ, Z.: *Analýza účetních výkazů pojišťovny Kooperativa a.s.* MU Brno; 2004 55 stran. Bakalářská práce.

### Internetové adresy

- [3] [www.cap.cz](http://www.cap.cz)
- [4] [www.koop.cz](http://www.koop.cz)
- [5] [www.allianz.cz](http://www.allianz.cz)

### Výročné správy

- [6] Výroční zpráva Kooperativy, pojišťovny, a.s. za rok 2004
- [7] Výroční zpráva Allianz, pojišťovny, a.s. za rok 2004